

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/7/2004

PREFERENCJE PARTYJNE W STYCZNIU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, STYCZEŃ 2004

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

W ciągu miesiąca poprzedzającego styczniowy sondaż¹ miało miejsce wiele wydarzeń istotnych z punktu widzenia postrzegania poszczególnych partii politycznych, w tym szczególnie ugrupowań rządzących. Premier Leszek Miller mimo poważnej kontuzji wziął udział w szczycie Unii Europejskiej w Brukseli, podczas którego twardo bronił naszego stanowiska wobec projektu unijnej konstytucji. Sejm po burzliwej debacie uchwalił budżet na rok 2004, przewidujący poważne oszczędności m.in. w sferze wydatków publicznych i socjalnych. Utrzymywała się trudna sytuacja na kolei, związkowcy grozili nawet przeprowadzeniem strajku generalnego. Sytuację na kolei uspokoiła decyzja Sejmu przewidująca (wbrew stanowisku rządu) wydatkowanie z budżetu dodatkowej kwoty 550 mln złotych na przewozy regionalne. Dramatycznie rozpoczął się ten rok także w służbie zdrowia. W Wielkopolsce i na Podlasiu działalność publicznej służby zdrowia została praktycznie sparaliżowana. Dopiero kilkudniowe negocjacje doprowadziły do podpisania umów między NFZ a lekarzami rodzinnymi, umożliwiających ponowne otwarcie gabinetów i ośrodków zdrowia. Na początku stycznia Trybunał Konstytucyjny uchylił ustawę o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ jako niezgodną z konstytucją, wobec czego do końca roku musi zostać przygotowana i uchwalona nowa ustawa regulująca funkcjonowanie służby zdrowia. Z innych wydarzeń warto odnotować IV Krajowy Zjazd ZZR „Samoobrona”, podczas którego Andrzej Lepper został po raz kolejny wybrany na przewodniczącego. W ostatnich tygodniach trwały także dyskusje nad wyborem nowych członków Rady Polityki Pieniężnej.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (164) przeprowadzono w dniach 9-12 stycznia 2004 roku na liczącej 1057 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Gdyby wybory parlamentarne odbywały się w pierwszej połowie stycznia, udział w nich wzięłoby - według własnych deklaracji - 56% ankietowanych, o 5 punktów więcej niż w grudniu ubiegłego roku.

Styczniowy pomiar preferencji wyborczych Polaków przyniósł dalsze umocnienie się przewagi Platformy Obywatelskiej - zarówno nad partiami rządzącej koalicji, jak i nad pozostałymi ugrupowaniami opozycyjnymi. Na początku tego roku PO mogłaby liczyć na poparcie 29% zadeklarowanych wyborców mających sprecyzowane sympatie polityczne, o 3 punkty więcej niż w grudniu 2003 roku. To zdecydowanie najlepszy wynik tego ugrupowania w historii naszych notowań.

Tabela 1

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w potencjalnych wyborach i mających sprecyzowane sympatie polityczne*									
	V 2003	VI 2003	VII 2003	VIII 2003	IX 2003	X 2003	XI 2003	XI/XII 2003	XII 2003	I 2004
	w procentach									
Platforma Obywatelska RP	12	13	12	14	21	17	22	26	26	29
Sojusz Lewicy Demokratycznej	21	21	25	21	21	19	20	18	17	17
Prawo i Sprawiedliwość	18	16	12	15	18	18	14	12	12	13
Samoobrona RP	13	14	10	12	9	10	14	12	13	11
Liga Polskich Rodzin	10	8	9	6	7	10	6	9	8	10
Polskie Stronnictwo Ludowe	7	10	9	10	7	10	6	7	6	6
Unia Pracy	4	5	6	5	5	5	4	2	4	4
Unia Wolności	6	4	4	5	4	3	4	2	3	3
Chrześcijańska Demokracja III RP	-	-	-	-	-	-	1	-	0	1
Krajowa Partia Emerytów i Rencistów	3	4	3	4	4	2	3	5	3	1
Inicjatywa dla Polski	-	-	-	-	-	-	0	-	0	1
Partia Ludowo-Demokratyczna	1	0	0	1	0	1	0	0	0	1
Rodzina-Ojczyzna	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1
Ruch Katolicko-Narodowy	-	-	-	-	-	-	0	-	0	1
Zieloni 2004	-	-	-	-	-	-	0	-	0	1
Inne	3	2	5	2	2	3	1	3	4	1
N=	497	526	403	338	464	423	449	389	382	463

***Uwaga:** W tabeli nie uwzględniono odpowiedzi „trudno powiedzieć”. Wielkość poparcia dla poszczególnych ugrupowań jest procentowana do tej grupy wyborców, którzy po pierwsze - chcą uczestniczyć w wyborach, po drugie - wiedzą, na kogo będą głosować.

Na drugim miejscu w naszym rankingu nadal znajduje się SLD, które popiera 17% zdeklarowanych wyborców mających określone sympatie partyjne - dokładnie tyle samo, ile miesiąc wcześniej. Współrządzającą UP poparłoby w styczniu 4% potencjalnych uczestników głosowania. Notowania tej partii również nie uległy zmianie.

W styczniu na trzecim miejscu jest PiS, który mógłby liczyć na poparcie 13% potencjalnych uczestników wyborów wiedzących, na kogo oddać swój głos - minimalnie więcej niż miesiąc wcześniej. Na czwartym miejscu znalazła się Samoobrona, popierana przez co dziewiątego wyborcę (11%). W porównaniu z grudniem ubiegłego roku poparcie dla tego ugrupowania nieco zmalało (o 2 punkty). Poprawiły się natomiast notowania LPR, którą w tym miesiącu popiera co dziesiąty potencjalny wyborca mający sprecyzowane sympatie partyjne (10%).

Gdyby wybory parlamentarne odbywały się w pierwszej połowie stycznia, progę wyborczego nie przekroczyłaby UW, którą - podobnie jak przed miesiącem - chce poprzeć 3% wyborców. W styczniu w rankingu popularności partii politycznych zaznaczyły swoją obecność także Chrześcijańska Demokracja III RP, Krajowa Partia Emerytów i Rencistów, Inicjatywa dla Polski, Partia Ludowo-Demokratyczna, Rodzina-Ojczyzna, Ruch Katolicko-Narodowy oraz Zieloni 2004 - każde z tych ugrupowań zyskało przychylności 1% zdeklarowanych wyborców mających sprecyzowane sympatie partyjne.

W styczniu ponad jedna piąta zdeklarowanych wyborców (21%) nie wiedziałyby, na kogo oddać swój głos. W stosunku do poprzedniego pomiaru zmalał (o 5 punktów) odsetek wyborców deklarujących chęć wzięcia udziału w wyborach, ale nieumiejących wskazać partii, którą chcieliby poprzeć.

Tabela 2

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Odpowiedzi osób deklarujących udział w potencjalnych wyborach												
	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XI/ XII	XII	I
	2003												2004
	w procentach												
Trudno powiedzieć	19	19	27	29	30	23	26	25	27	23	22	26	21

W styczniowym rankingu popularności partii politycznych umocniła się przewaga Platformy Obywatelskiej nad pozostałymi ugrupowaniami. Obecnie PO ma już o 8 punktów więcej niż partie rządzącej koalicji - SLD-UP i aż ponad dwukrotnie więcej niż najsilniejsza z partii opozycyjnych (PiS). Mimo wielu wydarzeń ostatni miesiąc nie przyniósł zmian w poziomie poparcia dla koalicji rządowej. Wydaje się, że to, co mogło być w opinii publicznej zinterpretowane na korzyść ugrupowań rządzących (np. twarda obrona polskich interesów na szczycie w Brukseli) zostało zniwelowane przez takie wydarzenia, jak np. sparaliżowanie działalności publicznej służby zdrowia czy uchylene przez Trybunał Konstytucyjny ustawy o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ.

Opracował

Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział? 1 - Na pewno wziął(ę)bym w nich udział; 2 - Nie wiem, czy wziął(ę)bym w nich udział; 3 - Na pewno nie wziął(ę)bym w nich udziału (%)

	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	56	17	27	1057
Płeć				
Mężczyźni	60	14	26	507
Kobiety	52	20	29	550
Wiek				
18-24 lat	49	16	34	159
25-34	55	18	27	191
35-44	58	17	25	186
45-54	54	18	28	216
55-64	64	18	18	127
65 lat i więcej	55	15	30	179
Miejsce zamieszkania				
Wieś	57	19	24	398
Miasto do 20 tys.	59	18	23	129
20-100 tys.	53	16	31	207
101-500 tys.	54	13	32	200
501 tys. i więcej mieszk.	54	19	27	124
Wykształcenie				
Podstawowe	45	18	37	301
Zasadnicze zawodowe	51	19	30	275
Średnie	62	17	21	366
Wyższe	74	11	15	115
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	78	7	15	68
Prac.umysł.niż.szczebła	63	20	17	106
Pracownicy fiz.- umysł.	57	15	27	76
Robotnicy wykwalifikowani	61	13	26	90
Robotnicy niewykwalifik.	38	30	32	35
Rolnicy	57	21	22	56
Pracujący na własny rach.	71	12	16	46
Bierni zawodowo				
Renciści	47	16	37	111
Emeryci	58	16	26	204
Uczniowie i studenci	51	11	38	83
Bezrobotni	44	22	34	124
Gospodynie domowe i inni	38	29	33	57
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	66	13	21	174
spółce właścicieli	54	22	24	78
prywatnych i państwa	62	14	24	177
sekt. pryw. poza rolnict.	55	24	21	54
prywatnym gosp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	51	23	25	126
300-399	54	14	32	81
400-599	57	16	26	190
600-800	58	11	31	172
Powyżej 800 zł	67	14	19	208
Ocena własnych war. mater.				
Złe	49	21	30	328
Średnie	53	18	29	472
Dobre	69	11	20	257
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	64	12	24	65
Raz w tygodniu	59	17	24	552
1-2 razy w miesiącu	50	27	23	125
Kilka razy w roku	57	15	28	185
W ogóle nie uczestniczy	38	13	49	128
Poglądy polityczne				
Lewica	64	11	25	200
Centrum	56	16	28	305
Prawica	72	12	16	261
Trudno powiedzieć	35	27	39	288

Tabela 2. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	ChD	III RP	IdP	KPEiR	LPR	PLD	PO RP	PSL
Ogółem	1		1	1	10	1	29	6
Płeć								
Mężczyźni	0		0	1	7	0	33	6
Kobiety	3		1	1	13	1	25	5
Wiek								
18-24 lat	3		2	1	13	0	26	5
25-34	0		3	0	5	1	45	2
35-44	2		0	0	10	0	33	5
45-54	0		0	1	12	1	21	10
55-64	0		0	4	9	0	28	11
65 lat i więcej	3		0	1	9	1	22	0
Miejsce zamieszkania								
Wieś	2		0	2	14	1	21	8
Miasto do 20 tys.	0		2	0	2	2	27	6
20-100 tys.	1		2	1	14	0	29	2
101-500 tys.	0		1	1	7	0	36	6
501 tys.i więcej mieszk.	2		0	2	2	1	46	3
Wykształcenie								
Podstawowe	2		0	3	13	1	20	9
Zasadnicze zawodowe	3		1	1	15	1	21	3
Średnie	0		1	1	8	0	33	7
Wyższe	0		0	0	1	1	47	2
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	0		2	0	1	0	57	0
Prac.umysł.niż.szczebła	0		0	0	2	0	43	10
Pracownicy fiz.-umysł.	3		0	0	11	0	23	8
Robotnicy wykwalifikowani	0		0	0	6	0	23	2
Robotnicy niewykwalifik.	11		0	0	8	0	31	0
Rolnicy	6		0	0	28	0	11	12
Pracujący na własny rach.	0		0	0	14	4	33	4
Bierni zawodowo								
Renciści	0		0	8	11	2	19	10
Emeryci	2		0	2	8	1	24	3
Uczniowie i studenci	0		7	2	8	0	23	9
Bezrobotni	0		0	0	16	0	29	7
Gospodynie domowe i inni	0		0	0	25	0	28	0
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	0		1	0	3	0	36	6
spółce właścicieli								
prywatnych i państwa	0		0	0	5	0	38	6
sekt. pryw. poza rolnict.	2		0	0	10	1	37	3
prywatnym gosp. rolnym	7		0	0	19	0	12	14
Dochody na jedną osobę								
Do 299 zł	0		0	2	16	0	21	7
300-399	0		0	4	18	0	12	10
400-599	1		0	1	9	0	21	9
600-800	1		0	1	10	0	33	4
Powyżej 800 zł	1		0	1	3	2	44	5
Ocena własnych war. mater.								
Złe	1		0	2	18	0	18	9
Średnie	2		1	2	9	1	30	5
Dobre	1		2	0	2	1	38	4
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	0		0	2	22	0	31	5
Raz w tygodniu	2		0	1	12	0	27	7
1-2 razy w miesiącu	0		2	3	2	2	26	11
Kilka razy w roku	0		0	1	4	0	36	3
W ogóle nie uczestniczy	0		3	0	8	4	28	0
Poglądy polityczne								
Lewica	1		0	2	3	0	10	5
Centrum	0		2	1	6	0	31	11
Prawica	1		1	0	15	0	43	4
Trudno powiedzieć	6		0	4	16	3	24	2

(continued)

Tabela 2 (cd.). Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?
(%)

	PiS	RO	RKN	Samoobrona	SLD	UP
Ogółem	13	1	1	11	17	4
Płeć						
Mężczyźni	12	0	1	16	16	3
Kobiety	15	1	0	5	19	5
Wiek						
18-24 lat	20	2	0	1	13	9
25-34	7	0	0	12	19	2
35-44	11	1	0	11	10	6
45-54	18	0	0	9	17	5
55-64	10	0	2	12	21	0
65 lat i więcej	12	2	2	19	23	1
Miejsce zamieszkania						
Wieś	9	1	0	20	12	5
Miasto do 20 tys.	12	0	0	12	31	0
20-100 tys.	13	2	3	4	21	7
101-500 tys.	14	0	0	6	18	5
501 tys. i więcej mieszk.	23	0	0	2	8	0
Wykształcenie						
Podstawowe	8	0	0	26	12	5
Zasadnicze zawodowe	8	1	0	16	21	5
Średnie	17	1	1	4	15	3
Wyższe	17	0	0	0	23	2
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	18	0	0	0	16	3
Prac. umysł. niż. szczebla	17	0	0	0	17	3
Pracownicy fiz.- umysł.	14	0	0	11	20	6
Robotnicy wykwalifikowani	19	0	0	18	23	3
Robotnicy niewykwalifik.	14	0	0	13	11	0
Rolnicy	0	0	0	27	5	0
Pracujący na własny rach.	11	0	0	5	19	0
Bierni zawodowo						
Renciści	7	3	3	12	17	5
Emeryci	14	0	1	15	23	2
Uczniowie i studenci	19	3	0	3	11	6
Bezrobotni	4	3	0	23	7	11
Gospodynie domowe i inni	7	0	0	0	24	8
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	16	0	0	5	21	2
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	25	0	0	6	11	5
sekt. pryw. poza rolnict.	12	0	0	8	19	3
prywatnym gosp. rolnym	0	0	0	31	5	0
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	7	2	0	26	10	6
300-399	20	0	0	15	12	3
400-599	15	0	0	11	20	5
600-800	7	0	0	11	24	4
Powyżej 800 zł	14	1	1	5	19	2
Ocena własnych war. mater.						
Złe	11	1	0	22	10	4
Średnie	13	0	1	9	17	5
Dobre	14	1	1	5	23	1
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	19	3	0	2	10	3
Raz w tygodniu	14	0	1	10	14	5
1-2 razy w miesiącu	8	2	0	15	20	4
Kilka razy w roku	14	1	1	12	21	3
W ogóle nie uczestniczy	7	0	0	17	27	0
Poglądy polityczne						
Lewica	8	0	0	8	51	6
Centrum	13	1	1	10	10	5
Prawica	19	1	1	8	3	2
Trudno powiedzieć	5	2	0	26	6	3

(continued)

Tabela 2 (cd.). Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach? (%)

	UW	Zieloni 2004	Inne partie	Liczba osób
Ogółem	3	1	1	463
Płeć				
Mężczyźni	2	1	2	250
Kobiety	3	0	1	213
Wiek				
18-24 lat	3	2	1	61
25-34	0	1	0	84
35-44	4	3	4	82
45-54	6	0	0	98
55-64	0	0	1	70
65 lat i więcej	1	0	4	68
Miejsce zamieszkania				
Wieś	3	0	1	169
Miasto do 20 tys.	0	2	4	62
20-100 tys.	0	0	0	86
101-500 tys.	3	2	1	91
501 tys. i więcej mieszk.	7	2	4	55
Wykształcenie				
Podstawowe	1	0	1	96
Zasadnicze zawodowe	3	1	1	114
Średnie	3	1	2	179
Wyższe	2	1	3	73
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	0	2	2	47
Prac. umysł. niż. szczebla	6	0	0	55
Pracownicy fiz.- umysł.	0	3	0	33
Robotnicy wykwalifikowani	0	0	2	43
Robotnicy niewykwalifik.	0	12	0	8
Rolnicy	11	0	0	27
Pracujący na własny rach.	5	0	5	25
Bierni zawodowo				
Renciści	0	0	2	38
Emeryci	1	0	4	94
Uczniowie i studenci	5	3	0	33
Bezrobotni	2	0	0	45
Gospodynie domowe i inni	7	0	0	16
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	4	2	1	85
spółce właścicieli	0	0	3	35
prywatnych i państwa	1	1	1	91
sekt. pryw. poza rolnict.	12	0	0	24
prywatnym gosp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	2	0	0	49
300-399	0	6	0	33
400-599	4	1	3	89
600-800	1	1	1	82
Powyżej 800 zł	2	0	2	122
Ocena własnych war. mater.				
Złe	1	1	1	122
Średnie	3	0	2	200
Dobre	4	1	2	142
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	3	0	0	36
Raz w tygodniu	3	1	2	247
1-2 razy w miesiącu	0	2	0	48
Kilka razy w roku	2	0	0	88
W ogóle nie uczestniczy	0	2	4	43
Poglądy polityczne				
Lewica	3	2	1	113
Centrum	3	0	3	127
Prawica	1	1	1	165
Trudno powiedzieć	2	0	1	58